

Súd: Okresný súd Revúca
Spisová značka: 6P/1/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6611215788
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Rastislav Sikorjak
ECLI: ECLI:SK:OSRA:2012:6611215788.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Revúca samosudcom JUDr. Rastislavom Sikorjakom v právnej veci starostlivosti o mal. V. N., P. XX.XX.XXXX, bytom Detský domov Tornaľa, Mierová č. 1, 982 01 Tornaľa, dieťa rodičov matky V. N., P. XX.XX.XXXX, X..Č.. Ú. E. J. J.V. Y. Y. a otca neznámeho, o náhradnej starostlivosti a iné, takto

rozhodol:

I. V. N., P. XX.XX.XXX1 pozbavuje výkonu rodičovských práv a povinností vo vzťahu k maloletému synovi V. N., P. XX.XX.XXXX.

II. Nariaďuje nad maloletým V. N., P. XX.XX.XXXX ústavnú starostlivosť a umiestňuje ho do Detského domova, Mierová č. 1, Tornaľa.

III. Ustanovuje maloletému V. N., P. XX.XX.XXXX za opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, ktorý je povinný zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok. Na iné ako bežné úkony potrebuje opatrovník schválenie súdu. Funkcia opatrovníka zanikne dňom právoplatnosti rozhodnutia o ustanovení poručníka maloletému V. N., P. XX.XX.XXXX.

Opatrovník je povinný do 14 dní odo dňa skončenia jeho funkcie podať Okresnému súdu Revúca správu o svojej činnosti a zároveň v tejto lehote odovzdať dokumentáciu týkajúcu sa maloletého ustanovenému poručníkovi.

IV. V. N., P. XX.XX.XXXX je povinná počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku platiť na maloletého V. N., P. XX.XX.XXXX výživné vo výške rovnajúcej sa 30 % sumy životného minima podľa § 62 Zákona o rodine, a to mesačne vopred vždy do 20. dňa toho ktorého mesiaca v prospech Detského domova, Mierová č. 1, Tornaľa.

V. Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Uznesením o predbežnom opatrení Okresného súdu Lučenec č.k. 21PPOm/2/2011 - 6 zo dňa 02.11.2011 bol mal. V. N., P. XX.XX.XXXX umiestnený do Detského domova v Tornaľi z dôvodu fyzického napadnutia jeho matkou V. N., P. XX.XX.XXXX, v dôsledku ktorého bola nutná jeho okamžitá hospitalizácia.

Podaním došlým súdu dňa 07.11.2011 požiadala H. Y., P. XX.XX.XXXX o zverenie mal. V. N. do náhradnej osobnej starostlivosti. Podaním došlým súdu dňa 06.07.2012 však svoj návrh vzala späť, preto bolo konanie v tejto časti postupom podľa § 96 O.s.p. zastavené.

Uznesením č.k. 6P/1/2012 - 41 zo dňa 19.04.2012 začal tunajší súd z úradnej povinnosti

- konanie o náhradnej starostlivosti mal. V. N.,
- konanie o zásahu do rodičovských práv a povinností V. N. vo vzťahu k jej mal. synovi V. N..

Súd vo veci rozhodol na pojednávaní konanom dňa 22.10.2012, kde z vykonaného dokazovania zistil nasledujúci skutkový stav:

Z uznesenia OS Lučenec sp. zn. 21PPOm/2/2011-6 zo dňa 02.11.2011 súd zistil, že na základe návrhu ÚPSVaR Lučenec bol mal. V. N. predbežným opatrením umiestnený do Detského domova v Tornali z dôvodu, že ho dňa 20.10.2011 fyzicky napadla jeho matka tak, že v dôsledku tejto inzultácie vznikla nutnosť okamžitej hospitalizácie maloletého.

Z pripojeného vyšetrovacieho spisu OR PZ v Lučenci sp. zn. ORP-714/OVK-LC-2011 súd zistil, že v rámci trestného konania matka maloletého V. priznala, že bola nahnevaná a udrela syna 3-krát päťou do bočnej strany tváre. Viackrát ho udrela už aj predtým, ale presne si už nepamätá kedy (č.l. 29 - č.l. 30 vyšetrovacieho spisu).

Z výpovede V. N. dňa 21.10.2011 (č.l. 31 - 35 vyšetrovacieho spisu) ďalej vyplynulo, že táto priznala, že dieťa nezvláda psychicky, necíti sa na to, aby sa vedela sama o dieťa postarať, plač syna ju rozčuľoval a preto ho udierala po tvári. Zároveň uviedla, že chce dieťaťu zabezpečiť lepšiu budúcnosť a preto mu bude v detskom domove lepšie ako u nej, pretože ona tiež vyrastala v detskom domove a bolo jej tam dobre.

Z výpovede svedka T. G., P. XX.XX.XXXX, pracovníčky Zariadenia núdzového bývania v Lučenci (č.l. 59 - 62 vyšetrovacieho spisu) vyplynulo, že čo sa týka V. N. tak si všimla, že táto nemá vzťah k dieťaťu, preto sa jej snažila intenzívnejšie venovať.

Z výpovede svedka Z. Š., P. XX.XX.XXXX, bývajúcej v Zariadení núdzového bývania v Lučenci vyplynulo, že táto na vlastné oči videla ako V. N. v spoločenskej miestnosti a v kuchyni fackala svojho malého syna a veľkou silou s ním triasla z dôvodu, že je nervózna, že ho nevedela utíšiť. Podľa jej názoru nebola dobrou matkou, malého surovo hádzala do kočíka, nevedela mu prejaviť materinskú lásku a zároveň bola agresívna k ostatným ženám bývajúcim v tomto zariadení (č.l. 68 - 70 vyšetrovacieho spisu).

Z výpovede svedka V. Y., P. XX.XX.XXXX bývajúcej v Zariadení núdzového bývania Lučenec vyplynulo, že V. N. sa o svojho syna nevedela postarať, na vlastné oči videla ako ho hodila do kočíka tak, že si aj hlavu udrel, pričom keď nebol s matkou, bol maloletý kľudný ale keď uvidel matku tak mal až strach v očiach (č.l. 73 - 75 vyšetrovacieho spisu).

Zo znaleckého psychiatrického posudku pre potreby trestného konania (č.l. 102 - 114 vyšetrovacieho spisu) vyplynulo, že V. N. je prakticky analfabet a je duševne zaostalá. Schopnosť abstrakcie je u nej minimálna, čo znižuje jej schopnosti predvídať a plánovať a tiež celkovo narušuje možnosť kvalitného úsudku. Zjavná je jej bezradnosť v nečakaných a záťažových situáciách.

Z trestného rozkazu OS Banská Bystrica č. k. 4T/67/2009 zo dňa 24.06.2009 (č.l. 54 - 55 spisu) vyplynulo, že V. N. bola odsúdená za prečin neoprávneného vyrobenia a používania elektronického platobného prostriedku a inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Tr. zákona.

Z rozsudku OS Uherské Hradište sp.zn. 13T/30/2003 zo dňa 22.01.2003 (č.l. 80) súd zistil, že V. N. bola odsúdená za trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. b) Tr. zákona.

Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca (č.l. 84) súd zistil, že maloletý V. N. je v rámci Detského domova Tornaľa od marca 2012 umiestnený v profesionálnej rodine a tento pobyt mu prospieva.

Ústavná starostlivosť (výrok č. I. rozsudku).

Podľa § 44 ods.1 zákona o rodine - Náhradnou starostlivosťou je viacero osobitne usporiadaných, na seba nadväzujúcich a vzájomne sa podmieňujúcich dočasných opatrení, ktoré nahrádzajú osobnú starostlivosť rodičov o maloleté dieťa v prípadoch, ak ju rodičia nezabezpečujú alebo nemôžu zabezpečiť.

Podľa § 54 ods.1 zákona o rodine - Náhradná osobná starostlivosť alebo pestúnska starostlivosť má prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti.

Podľa § 54 ods.2 zákona o rodine - Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená alebo vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave alebo ak rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti. Za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa.

Podľa § 54 ods.4 zákona o rodine - Súd môže výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musí byť preukázaná.

Súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak

- výchova maloletého dieťaťa je vážne ohrozená, alebo

- výchova maloletého dieťaťa je vážne narušená a iné výchovné opatrenia nevedli k náprave, alebo ak

- rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov a maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo do pestúnskej starostlivosti.

Nariadeniu ústavnej starostlivosti by mali v zásade predchádzať iné výchovné opatrenia, ktoré však nevedli k náprave, resp. ktoré sa minuli účinkom. Za tieto tzv. iné výchovné opatrenia sa považujú najmä výchovné opatrenia uložené podľa § 37 ZR, prípadne podľa § 12 až 15 zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele (výchovné opatrenia v užšom slova zmysle), obmedzenie alebo zakázanie styku maloletého dieťaťa s rodičom (§ 25 ods. 3), ako aj zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti. Súd však môže výnimočne nariadiť ústavnú starostlivosť aj vtedy, ak jej nariadeniu nepredchádzali iné výchovné opatrenia. Výnimočnosť prípadu a neúčelnosť iného výchovného opatrenia musia byť preukázané (odsek 4). Pôjde o prípady, keď je výchova maloletého dieťaťa tak vážne narušená, že aplikácia

miernejších opatrení by sa minula účinkom a jediným východiskom na zabezpečenie výchovy dieťaťa v konkrétnej situácii je nariadenie ústavnej starostlivosti, prípadne ak je prostredie, v ktorom dieťa u rodičov žije (napr. v dôsledku nadmerného požívania alkoholu rodičmi či nevhodných hygienických podmienok pre maloleté dieťa), nevyhovujúce a ponechanie v tomto prostredí by bolo na úkor jeho zdravého vývinu, ak sa rodičia o maloleté dieťa nestarajú a zároveň neexistuje osoba, ktorej by bolo možné zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti (pozri aj R 50/1985). To znamená, že výnimočnosť prípadu spočíva v tom, že je v záujme maloletého dieťaťa a zabezpečenia jeho výchovného prostredia nevyhnutné a nutné, aby bola nariadená ústavná starostlivosť aj v prípade, ak jej nariadeniu iné výchovné opatrenia nepredchádzali.

Prípady, keď rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa z iných vážnych dôvodov, môžu spočívať v objektívnych dôvodoch na strane rodičov (väzba, výkon trestu odňatia slobody, smrť rodičov, ochorenie rodičov a pod.), alebo na strane dieťaťa (napr. duševná porucha dieťaťa). V takýchto prípadoch nariadeniu ústavnej starostlivosti nemusia predchádzať iné výchovné opatrenia, najmä ak by nevedli k náprave a mohli by znamenať ohrozenie výchovy maloletého dieťaťa (R 45/1986), výchova dieťaťa nemusí byť ešte narušená a cieľom je predísť ohrozeniu a narušeniu výchovy maloletého dieťaťa zabezpečením osobnej starostlivosti o dieťa.

V prejednávanej veci nebola súdu zo strany orgánu sociálnoprávnej ochrany detí alebo iného orgánu signalizovaná možnosť umiestnenia mal. V. do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti. Súd teda nemal inú možnosť ako riešiť pomery mal. V., ktorý by inak bol bez akejkoľvek starostlivosti, než jeho umiestnením do ústavnej starostlivosti.

Pozbavenie rodičovských práv a povinností (výrok č. II. rozsudku).

Podľa § 38 ods.4 zákona o rodine - Ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zlým zaobchádzaním s maloletým dieťaťom, alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.

Pozbavenie rodiča výkonu rodičovských práv je najzávažnejším a najtvrdším zásahom do rodičovských práv. Súd rodiča pozbaví výkonu rodičovských práv, ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva. Pozbavenie sa vždy týka všetkých rodičovských práv a povinností konkrétneho rodiča vo vzťahu ku konkrétnemu maloletému dieťaťu alebo deťom.

Za zneužívanie rodičovských práv a povinností považuje literatúra zvrátenie účelu výchovy proti záujmom dieťaťa, resp. úmyselné konanie ohrozujúce telesný alebo duševný vývoj dieťaťa. Odsek 4 ako príklad zneužívania rodičovských práv uvádza týranie, zneužívanie, zanedbávanie maloletého dieťaťa alebo iné zlé zaobchádzanie. Súdy za zneužívanie rodičovských práv považujú napríklad ohrozovanie telesného a duševného vývoja detí, umožňovanie im páchať trestnú činnosť, navádzanie na trestnú činnosť, vedenie nemorálneho spôsobu života a pod.

Za závažné zanedbávanie výkonu rodičovských práv sa považuje absolútny nezáujem o maloleté dieťa, najmä o jeho výchovu a výživu, dlhodobé neplnenie si rodičovských práv a povinností, neposkytnutie základných životných potrieb dieťaťa, opustenie dieťaťa a pod. (pozri aj R 21/1990, R 41/1976).

V prejednávanej veci je nesporné, že matka mal. V. N. bola rozsudkom Okresného súdu Lučenec č.k. 3T/32/2012-193 právoplatným dňa 31.05.2012 odsúdená za zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods.1 písm.a), ods.2 písm.d) Tr. zákona, ktorého sa dopustila voči mal. V. N. na trest odňatia slobody v trvaní 4 (štyri) roky nepodmienečne.

Vychádzajúc z § 135 ods.1 O.s.p. (Súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihniteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.) je súd v civilnom konaní viazaný právoplatným odsudzujúcim trestným rozsudkom a to pokiaľ ide o právnu vetu, tak aj pokiaľ ide skutkovú vetu tohto rozsudku.

Súd teda musel vychádzať z toho, že V. N. sa voči svojmu mal. synovi násilným fyzickým útokom dopustila týrania s následkami ublíženia na zdraví, čo je dôvodom na pozbavenie rodičovských práv a povinností.

Len na zdôraznenie potreby prijatého opatrenia súd poukazuje aj na vyššie uvedené výpovede osôb, ktoré bývali so V. N. v Zariadení núdzového bývania v Lučenci a z ktorých vyplýva zanedbávanie maloletého a zlé zaobchádzanie matky s mal. Zdenkom.

Opatrovník (výrok č. III. rozsudku).

Podľa § 60 ods.1 zákona o rodine - Okrem prípadov podľa § 39 ods. 3 a § 57 ods. 4 súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka aj vtedy, ak je to potrebné z iných dôvodov a zároveň je to v záujme maloletého dieťaťa.

Podľa § 57 ods.4 zákona o rodine - Do času, kým nie je maloletému dieťaťu ustanovený poručník, alebo do času, kým sa ustanovený poručník neujme svojej funkcie, robí neodkladné úkony v záujme maloletého dieťaťa opatrovník ustanovený podľa § 60.

Právoplatnosť rozsudku o zbavení rodičovských práv a povinností vo vzťahu k jedinému známemu rodičovi (otec mal. V. N. je neurčený) vedie k tomu, že za zákonného zástupcu mal. dieťaťa bude súdom ustanovený poručník. Konanie o ustanovení poručníka začne súd z úradnej povinnosti po právoplatnosti tohto rozsudku. Do rozhodnutia o ustanovení poručníka súd ustanovil mal. V. za zákonného zástupcu opatrovníka - ÚPSVaR Revúca.

Výživné (výrok č. IV. rozsudku).

Podľa § 39 ods.4 zákona o rodine vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu o obmedzení alebo pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu nezaniká.

Podľa § 62 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (ods.1).

Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (ods.2).

Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. (ods.3).

Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (ods.4).

Podľa § 75 ods.1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 76 ods.1 Zákona o rodine výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

Podľa § 81 ods.1 zákona o rodine ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

Podľa § 81 ods.2 zákona o rodine súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené.

Keďže matka mal. V. je nemajetná a vo výkone trestu odňatia slobody nie je zaradená do práce, stanovil jej súd platiť tzv. minimálne výživné v prospech detského domova Tornaľa, kde je mal. V. N. umiestnený.

Trovy konania (výrok č. V. rozsudku).

Podľa § 146 ods.1 O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo sa začať i bez návrhu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomne v 2 vyhotoveniach na Okresný súd Revúca, pričom odvolanie musí mať náležitosti uvedené v ust. § 205 ods. 1 a 2 O. s. p..

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak odporca dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, navrhovateľ môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.